

ודלא קמיה ודלא עפיין, שלא שמו את העור לא במלח ולא בקמח [ומים] ולא עובד על ידי עפיצים [הגדלים על עץ ומשמים לעיבוד העור]. דהיינו, שלא עובד כלל, כמצה זו שלא נתחמזה ולא נתקנה כדת הלחם⁽⁷⁾.

וכמה שיעורו לענין הוצאה?

תני רב שמואל בר רב יהודה: כדי לצור לעטוף בו משקולת קטנה. שדרך הסוחרים לעטוף את המשקולת העשויה מעופרת בעור כדי שלא תישחק ויפחת משקלה.

וכמה גודל המשקולת?

אמר אבוי: ריבעא דריבעא רבע ליטרא דפומבדיתא.

חיפה — דמליח ולא קמיה ולא עפיין.

וכמה שיעורו? כדתנן במתניתין: עור כדי לעשות קמיע. והוא פחות מכדי לצור בו משקולת קטנה.

דיפתרא — דמליח וקמיה ולא עפיין.

וכמה שיעורו? כדי לכתוב עליו את הגט [היינו עיקרו של הגט שהוא "הרי את מותרת לכל אדם" ושמו ושמה וחתימת העדים והתאריך]. ושיעור זה פחות מכולן.⁽⁸⁾

תו הוינן לרב נחמן: והרי טיט, המקמי דלוגבליה שלפני שמגבלים אותו תניא [לעיל עח א]: מודים חכמים לרבי שמעון במוציא שופכין לרה"ר ששיעורן ברביעית. והוינן בה: שופכין למאי חזו? ואמר רבי ירמיה: לגבל בהן את הטיט.

ואילו בתר לאחר דגבליה, תניא: טיט שיעורו כדי לעשות בהן פי כור. ואעפ"י שלטיט זה די פחות מרביעית שופכין, הוא חשוב כיון שהוא כבר מגובל.

ולמה בעור אמרת שאין חילוק בין מעובד לשאינו מעובד?

ומתריצין: התם נמי כדאמרן: לפי שאין אדם טורח לגבל את הטיט לעשות בו פי כור אלא הוא מגבל יותר. ולכן השופכין אינם חשובים בפחות מרביעית. אבל טיט מגובל חשוב גם בשיעור יותר קטן.

אבל בעור אין הבדל בין מעובד ואינו מעובד.

תא שמע: דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: שלשה עורות הן. שלשה שלבים בתהליך עיבוד העור:

מצה, וחיפה, ודיפתרא.⁽⁶⁾ וכל אחד שיעורו שונה לענין הוצאת שבת.

ומבארין: מצה — כמשמעו דלא מליח

6. ועור שהוא גם עפיין לא חשיב בהדייהו משום שהוא קלף גמור ולא חשיב עור, רש"י גיטין כב, א, ד"ה לכתוב. ותוס' שם ד"ה כדי, כתבו דלא חשיב קלף משום דבהדיא תנן במתניתין שיעורו כדי לכתוב פרשה קטנה שבתפילין.

7. כתב הריטב"א שיש מוכיחים מכאן דאסור

8. והתוס' בד"ה כדי, והראשונים, חולקים על רש"י, ד"כדי לכתוב הגט" משמע כל הגט. ועוד,